

Lublin, 19 listopada 2020 r.

dr hab. Marek Konstankiewicz

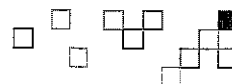
Katedra Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii

**Recenzja pracy doktorskiej mgr Marcina Smoczyńskiego,
*Walczmy o usprawnienie administracji! Komisje usprawnienia administracji publicznej
i ich rola w racjonalizacji polskiej biurowości do roku 1956,*
Toruń 2020.**

Uwagi wstępne

Wykonanie niniejszej recenzji zlecił prof. dr hab. Stanisław Roszak, Dziekan Wydziału Nauk Historycznych (pismo z dnia 18 września 2020 r.). Jej przedmiotem jest praca doktorska mgr Marcina Smoczyńskiego pod tytułem „*Walczmy o usprawnienie administracji! Komisje usprawnienia administracji publicznej i ich rola w racjonalizacji polskiej biurowości do roku 1956*” (Toruń 2020). Promotorem ocenianej rozprawy jest dr hab. Robert Degen, prof. UMK, zaś przedmiotem postępowania prowadzonego w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu jest nadanie stopnia doktora w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie historia.

Treść pisma zawierającego zlecenie wykonania recenzji wskazuje, że punktem odniesienia w dokonanej ocenie powinny być warunki określone w art. 13 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. *o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789) w związku z art. 179 ustawy z dnia 3 lipca

2018 r. *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669 ze zm.).

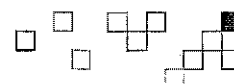
Recenzowana praca liczy sobie 363 stron i składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów, zakończenia i bibliografii. Dopelnieniem tego jest 31 tabel, 15 schematów i 17 wykresów (ujętych w osobnych wykazach) oraz aneksu obejmującego 22 ilustracje.

Wybór i wskazanie przedmiotu badań

W badaniach nad dziejami kancelarii rozumianymi jako systemy zarządzania dokumentacją dominują dotąd monograficzne ujęcia poświęcone obsłudze kancelaryjnej poszczególnych urzędów czy instytucji albo ich względnie jednorodnych grup. Dużo mniej jest opracowań o szerszym zakresie, nie tylko syntez, ale również studiów poświęconych poszczególnym aspektom zjawisk związanych z narastaniem dokumentacji i materiałów archiwalnych lub stanowiących dla nich tło.

Częściowe wypełnienie tej dotkliwej luki w stanie badań przynosi recenzowana dysertacja. Jej Autor podjął się zbadania dorobku polskich komisji powoływanych dla usprawnienia administracji publicznej w zakresie biurowości (s. 6). W szczególności przedmiotem Jego zainteresowania stały się poczynania badanych gremiów dotyczące normowania wykonywania czynności kancelaryjnych (czyli instrukcji kancelaryjnych), przechowywania narastającej dokumentacji a także technicznych aspektów działania urzędów.

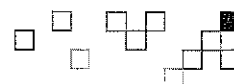
Praca traktuje o kolejalnych polskich organach administracji o charakterze centralnym, powoływanych do przygotowywania założeń działań podnoszących sprawność administracji publicznej, określonych zbiorczą, umowną i przyjętą w literaturze przedmiotu nazwą. Zakres chronologiczny rozprawy obejmuje dwa okresy przedzielone przede wszystkim czasem trwania II wojny światowej. Pierwszy z nich to lata 1918-1933 gdy funkcjonowało łącznie dziewięć interesujących nas gremiów. Z kolei w latach 1945-1956 działało pięć kolegiów, które w pewnych aspektach nawiązywały do swych poprzedników z czasów II Rzeczypospolitej. Przyjęta koncepcja pracy pozwoliła na wskazanie przejawów tego typu kontynuacji, a zarazem różnic, co w szerszej

perspektywie badań nad polską administracją i różnymi aspektami jej funkcjonowania należy ocenić pozytywnie.

Użycie w określeniu przedmiotu badań pojęcia komisji, a więc odwołanie się do konkretnego rozwiązania ustrojowego powoduje ograniczenie pola obserwacji do działań podejmowanych jedynie przez organy kolegialne. Pozostawia to po za jego obszarem poczynania organów jednoosobowych, choć jak pokazuje przykład Nadzwyczajnego Komisarza Oszczędnościowego powołanego w 1923 r. ich omówienie (vide s. 81-87) jest konieczne dla zapewnienia jasności wywodów na temat odnośnych gremiów. Jednak takie zawężenie przedmiotu badań znajduje swoje uzasadnienie po pierwsze w specyfice organizacji pracy organów kolegialnych jak i w dużej doniosłości dorobku niektórych z nich. To właśnie przedmiotowe komisje przyczyniły się do powstania kluczowych dla funkcjonowania kancelarii w administracji uregulowań z roku 1920 i 1948 i najzupełniej fundamentalnych z końca 1931 r. W określeniu przedmiotu badań zabrakło jednak wyraźnego zastrzeżenia wraz z uzasadnieniem o pozostawieniu po za zakresem rozważań komisji powoływanych dla usprawniania administracji na szczeblu administracji terenowej takich jak wojewódzkie komisje oszczędnościowe (s. 77) czy komisje powoływane od 1949 r. (s. 203 i n.).

We wstępie (s. 6-7) Autor zadeklarował realizację celów badawczych określonych jako mniejsze, których można naliczyć aż dziewięć. Wśród nich znalazło się poznanie zagranicznych kolegiów i odnalezienie ich podobieństw do polskich gremiów, a także nakreślenie politycznego, historycznego, ekonomicznego, społeczno-kulturowego kontekstu dla komisijnego usprawniania polskiej administracji. Wskazano również na zamiar poznania podstaw prawnych, struktur i trybów prac poszczególnych komisji oraz osób działających w ich składzie. Ponadto Doktorant zaplanował ustalenie stanu wyjściowego dla podejmowanych reform, zakresu powrotu po 1945 r. do rozwiązań z okresu II Rzeczypospolitej, tudzież przybliżenie stanu techniki biurowej, weryfikację implementacji rozwiązań wypracowanych komisyjnie a wreszcie określenie udziału administracji archiwalnej w badanych pracach. Trzeba przyznać, że jest to dość rozbudowany katalog, niewątpliwie ambitny lecz samo wyliczenie zagadnień robi wrażenie słabo uporządkowanego ze względu na niezbyt logiczne przeplatanie zagadnień

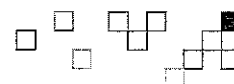

kluczowych z tymi, które dotyczą szerszego kontekstu zjawisk to znów z interesującymi choć pobocznymi wątkami.

Podstawa źródłowa pracy i literatura przedmiotu

Zakres kwerend archiwalnych przeprowadzonych przez Doktoranta objął przede wszystkim materiały archiwalne powstałe w toku funkcjonowania badanych gremiów. W samodzielne całości archiwalne są one zgrupowane jedynie w przypadku Centralnej Komisji Usprawnienia Administracji Publicznej z lat pięćdziesiątych (zespół w zasobie Archiwum Akt Nowych w Warszawie) oraz Komisji dla Reformy Administracji z 1923 r. (jako kolekcja w ramach archiwum osobistego Michała Bobrzyńskiego znajdującego się w zbiorach Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie). Spuścizny pozostałych gremiów, choć w różnym stanie zachowania znajdują się w zespołach archiwalnych Prezydium Rady Ministrów z okresu II Rzeczypospolitej oraz Urzędu Rady Ministrów z okresu powojennego w zasobie Archiwum Akt Nowych. W pracy wykorzystano znajdujące się w tych materiałach teksty instrukcji kancelaryjnych, opinie rzeczoznawców, odpowiedzi na ankiety, protokoły posiedzeń czy sprawozdania.

Uzupełnieniem powyższego były informacje na temat działalności przedmiotowych kolegiów zawarte w aktach Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (z lat 1918–1938), a w skromniejszym zakresie Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych (z lat 1918–1939) i Ministerstwa Skarbu (z lat 1944–1950). Działalność ciał kolegialnych powoływanych po II wojnie światowej w poszczególnych urzędach została oświetlona przy pomocy informacji zaczerpniętych z zespołów archiwalnych dwóch organów administracji zespolonej szczebla wojewódzkiego (w Krakowie i Olsztynie), trzech starostw powiatowych (kolneńskiego, myślenickiego i węgrowskiego) oraz czterech organów szczebla miejskiego (Białystok, Opole, Racibórz i Włocławek) znajdujących się w zasobach siedmiu archiwów państwowych o charakterze terenowym (wraz ich oddziałami zamiejscowymi). Szkoda tylko, że taki dobór wykorzystanych archiwaliów administracji terenowej nie został bliżej uzasadniony ani nie określono w jakim stopniu jest zachowana interesująca Autora dokumentacja w tego typu zespołach. Również

uzupełniający charakter miała kwerenda w archiwach zagranicznych, której efektem jest cytowanie akt własnych Archiwum Państwowego w Wilnie z okresu II RP (z zasobu Litewskiego Centralnego Archiwum Państwowego) oraz zespołu „Records created or inherited by HM Treasury” (z zasobu londyńskiego Archiwum Narodowego).

Ponadto sięgnięto do dzienników urzędowych, nie tylko ze względu na zamieszczane w nich akty normatywne ale także materiały sprawozdawcze dotyczące poszczególnych komisji. Te ostatnie często miały również charakter wydawnictw samoistnych. Podobnie można potraktować liczne publikacje pomieszczone w ówczesnym czasopiśmiennictwie fachowym, w takich tytułach jak „Gazeta Administracji i Policji Państwowej”, „Przegląd Organizacji”, „Rada Narodowa”, „Gazeta Administracji”, „Przegląd Administracyjny” oraz „Śląsko-Dąbrowski Przegląd Administracyjny”. Jako źródło zastępujące braki w zasobie archiwalnym wykorzystano informacje o zgłaszanych projektach racjonalizatorskich publikowane na łamach „Wiadomości Urzędu Patentowego” i tylko szkoda, że we wstępie nie zwrócono na ten periodyk uwagi.

Dokonane przez Doktoranta omówienie stanu badań nie budzi zastrzeżeń co do jego kompletności, choć trzeba zauważyć, że dla okresu powojennego został on scharakteryzowany nieco bardziej szczegółowo niż dla okresu przed II wojną światową. Jedynie dodać (na s.118) można uzupełnienie odnośnie udziału administracji archiwalnej w doskonaleniu systemu zarządzania dokumentacją¹. Trudno też w pełni zgodzić się z tezą (s. 12), jakoby prace Jacka Przygodzkiego niemal całkowicie pomijały biurowy aspekt usprawniania administracji, choć oczywiście nie jest to główny przedmiot zainteresowań tego badacza².

¹ H. Robótka, Archiwa państwowe i reforma biurowości w Polsce międzywojennej, „Archeion” t. 93, 1994, s. 83-95.

² Por: J. Przygodzki J., Komisje dla usprawnienia administracji publicznej w II Rzeczypospolitej. Studium historycznoprawne, Wrocław 2019, s. 74-75 i 243-246.

Struktura i zawartość tekstu

Zasadniczy tekst pracy został podzielony na pięć rozdziałów. W pierwszym z nich przybliżono zjawisko powoływania zespołów opracowujących usprawnienia w administracji, prezentując tego typu działania podejmowane od XIX po połowę XX wieku na przykładzie siedmiu państw. Pewna objętościowa przewaga opisu doświadczeń Stanów Zjednoczonych Ameryki (niemal 1/3 rozdziału) wyjaśniona została (s. 8) dużym ich wpływem na polskie gremia oraz możliwością wykorzystania obszernego piśmiennictwa.

W dalszej części konstrukcja pracy uwzględnia podział chronologiczny na okresy przed i po II wojnie światowej. Każdej z tych epok historycznych poświęcono po dwa rozdziały mające podobne do siebie struktury wewnętrzne. Najpierw (odpowiednio w rozdziałach 2. i 4.) następują omówienia poszczególnych komisji, potem (odpowiednio w rozdziałach 3. i 5.) przedstawiane są ich dokonania w zakresie biurowości. Przyjęta konstrukcja pracy jest klarowna, dobrze porządkuje tok wywodów Autora i jest zastosowana konsekwentnie, czego przejawem jest także równomierna objętość rozdziałów będących swoimi odpowiednikami dla poszczególnych okresów historycznych.

Nie umniejszając wartości dokonań Doktoranta osobno należy zwrócić uwagę na pewne elementy warsztatu administratywistycznego, których zastosowanie wynika z charakteru podejmowanej tematyki. Refleksji wymaga kwestia samorządu terytorialnego, który mieści się w użytym w tytule pojęciu administracji publicznej. Określenie to występowało w nazwach niektórych z badanych gremiów, choć nie zawsze przesądzało o tym jakiej części aparatu administracyjnego ich działania dotyczyły. Generalnie z omówień w rozdziale 2. (gdyż rozważania te tracą swe znaczenie dla okresu po likwidacji samorządu terytorialnego w 1950 r.) da się wysnuć wniosek o różnym podejściu poszczególnych komisji co do objęcia samorządu lub nie ich działaniami. Na usprawiedliwienie Autora należy dodać, iż pewna płynność zakresu działań badanych kolegów w odniesieniu do samorządu terytorialnego jest odbiciem różnych koncepcji ustrojowych, a także bieżącego kontekstu politycznego, co wymaga szczegółowych i

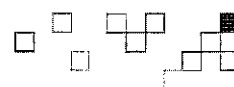

niełatwych studiów. Jednak kwestia ta ma kluczowe znaczenie przy określaniu zasięgu oddziaływania badanych inicjatyw racjonalizujących biurowość, choćby na kancelarie urzędów administracji samorządowej.

W tym obszarze można pod adresem recenzowanej rozprawy poczynić jeszcze inne uwagi. We wstępie zabrakło zwrócenia uwagi na to, że samo zjawisko usprawniania dziania administracji publicznej jest przedmiotem refleksji nauk o administracji. Użyty na s. 59 niemiecki termin Rechtsstaat wprost oznacza koncepcję państwa prawa³, więc nadmierną asekuracją wydaje się opatrywanie jego wyjaśnienia zastrzeżeniem „możemy przetłumaczyć”. Jako nieco naiwną i niezbyt precyzyjnie sformułowaną należy potraktować uwagę na temat wady trybu odwoławczego polegającej jakoby na kierowaniu odwołań do komisji, która miała „nie dopełnić swoich obowiązków” (s. 208). Tymczasem jest to przyjęty, choćby w ogólnej procedurze administracyjnej model przebiegu postępowania odwoławczego uzasadniony właśnie racjonalnością związanego z nim obiegu dokumentacji. Kierowanie odwołania do organu odwoławczego za pośrednictwem organu, który wydał zaskarżane rozstrzygnięcie powoduje, że organ odwoławczy otrzymuje odwołanie jednocześnie z aktami sprawy, której ono dotyczy.

Rozdział pierwszy zawiera w swych kolejnych podrozdziałach omówienie działających w poszczególnych państwach organów kolegialnych pracujących nad usprawnieniem administracji (ze zwróceniem uwagi na ich ulokowanie ustrojowe, skład personalny, zakres, metody i efekty działania) oraz dokonań tych gremiów w obszarze biurowości i kancelarii. Cennym uzupełnieniem, otwierającym również pole do dalszych badań jest wskazanie odniesień do omawianych reform w ówczesnej polskiej literaturze fachowej. Te odniesienia oraz rola dokonań organizacyjnych w dziedzinie administracji publicznej państw, będących przedmiotem rozważań uzasadniają dokonany przez Autora wybór. Dla tego zawarte we wstępie (na s. 7) stwierdzenie, że państwa poddane analizie w pracy zostały w większości (sic!) wybrane świadomie można potraktować nie jako innowacyjną deklarację metodologiczną, lecz jako lapsus językowy.

³ Por.: H. Izdebski, Historia administracji, Warszawa 2000, s. 101.

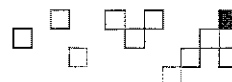
Tytułem drobnego uzupełnienia omówienia doświadczeń brytyjskich można było wskazać, że prowadzenia składnic akt (archiwów bieżących) urzędów przynajmniej częściowo dotyczyły prace gremium powołanego dla opracowania zasad selekcji archiwalnej kierowanego przez Jamesa Grigga⁴. Mogło by to skłonić do pewnego niuansowania padającego w zakończeniu stwierdzenia, że w pracach zagranicznych komisji biurowość była traktowana marginalnie (s. 315-316), choć oczywiście przy uwzględnieniu również nieco innych rodzajów kolegiów.

Rozdziały drugi i czwarty, odpowiednio dla obu badanych okresów zawierają omówienia poszczególnych komisji, zwracające za każdym razem uwagę na ich genezę, podstaw formalne powołania, zasady funkcjonowania, strukturę organizacyjną, skład osobowy oraz przedstawiając ogólnie całokształt ich działalności. Ten ostatni element pozwala ulokować zagadnienia biurowości na szerszym tle przedmiotu pracy poszczególnych gremiów.

Z kolei rozdziały trzeci i piąty dotyczą merytorycznych aspektów działania badanych komisji w interesującym Autora zakresie. Zawarte w każdym z nich podrozdziały w układzie rzeczowym przedstawiają wyniki prac w zakresie systemów kancelaryjnych, przechowywania akt oraz lokali i wyposażenia urzędów. Dla wyjaśnienia szerszego kontekstu powyższych zagadnień, każdy z tych dwóch rozdziałów zaczyna się od wskazania dominujących modeli organizacji kancelarii w administracji, zaś w ostatnich podrozdziałach syntetyczne pokazano wdrożenia opracowanych reform w zakresie obsługi kancelaryjnej. Omówienia struktur administracji publicznej zawarte w podrozdziałach 3.1 i 5.1 są niezbędnym opisem tła stanu biurowości, lecz nieco nadmiernie skupiono w nich uwagę na administracji szczebla centralnego kosztem organów terenowych.

W rozdziale piątym zamieszczone zostały (s. 247-254) zbiorcze informacje o obsłudze kancelaryjnej wszystkich ministerstw w roku 1947. Szkoda, że Autor nie

⁴ Z. Chmielewski, Komitet Jamesa Grigga wobec problemu masowości akt najnowszych, [w:] Studia z dziejów Polski i Europy w XIX i XX wieku Księga dedykowana Profesorowi Piotrowi Stefanowi Wandyczowi, red. J. Faryś, R. Nir, M. Szczerbiński, Gorzów Wlkp., 2004, szczeg. s. 572-574. Z. Chmielewski, Problemy archiwistyki podzielonej Europy. Selekcja i opracowanie dokumentacji 1918-1991, Warszawa 2017, s. 75-78.

wyjaśnił bliżej kontekstu w jakim odnalazł źródła pozwalające na poczynienie tych ustaleń, będących pewnego rodzaju dygresją, ale istotnie uzupełniających naszą wiedzę o kancelariach okresu powojennego. Z kolei na s. 256 wskazano słusznie, choć dość ogólnie na stan obsługi kancelaryjnej centralnych struktur Polskiej Partii Socjalistycznej i Polskiej Partii Robotniczej.

W rozdziale ostatnim sporo miejsca poświęcono szeroko rozumianym zagadnieniom techniki biurowej, co stanowi odbicie zainteresowań komisji działających w okresie powojennym. Uzupełnieniem podrozdziałów poświęconych lokalom biurowym i ich wyposażeniu oraz mechanizacji pracy są ilustracje zawarte w aneksie. W podrozdziałach od 5.3 do 5.6 zreferowane zostały zawarte w ówczesnej literaturze fachowej czy wręcz podręcznikowej podstawowe informacje na temat metod pracy biurowej, jej mechanizacji, wyposażenia technicznego urzędów oraz druków i formularzy. Choć fragmenty te nie odnoszą się bezpośrednio do dorobku badanych kolegów, to jednak zarysowują ogólne tło tych zagadnień i są cenne ze względu na bardzo skromny stan badań w tym zakresie.

W zakończeniu pracy Autor podsumował poczynione przez siebie ustalenia i podkreślił te o największej wadze. Niewątpliwie należy do nich kompleksowe omówienie efektów funkcjonowania komisji w zakresie biurowości. Słusznie też Doktorant podjął próbę ukazania ich na szerszym tle stanu istniejącego w momencie rozpoczynania działań usprawniających oraz „weryfikacji implementacji rozwiązań komisyjnych i ustalenie „bilansu zamknięcia” dla biurowości po okresie reform”. Zamiar ten można było zrealizować głównie w oparciu o dotychczasowe, nadal fragmentaryczne (zwłaszcza dla okresu powojennego) ustalenia literatury i pewne dość wycinkowe badania własne. Gruntowne rozpoznanie procesu wdrażania reform jako wymagające przeprowadzenia rozległej kwerendy powinno stanowić przedmiot odrębnego studium, dla którego recenzowana praca może być jednym z punktów wyjścia.

Cenne jest również poddanie analizie metod prac komisji (w tym zastosowanie konkursów i ankiet), a także poczynienie ustaleń na temat formalnych szczegółów ich funkcjonowania. Jest to szczególnie wartościowe wobec braku syntetycznego ujęcia tej formy organizacji prac usprawniających w okresie po II wojnie światowej. Należy także

podkreślić dużą przydatność ustaleń, które pozwoliły wskazać ponad 230 osób uczestniczących w pracach komisji (s. 317-318). Może to dać asumpt do dalszych badań, choćby o profilu biograficznym, których wyniki Doktorant już w swych publikacjach prezentował.

Docenić należy podjęcie w Dysertacji zagadnień zaplecza lokalowego i wyposażenia technicznego administracji, ze względu na skromny stan badań nad historią techniki administracyjnej. Udało się na pewnym poziomie ogólności scharakteryzować ten obszar zainteresowań przedmiotowych gremiów (zwłaszcza po II wojnie światowej), zarysować obraz tła zgłaszanych do komisji wniosków, lecz jak zauważono na s. 319 „nie powiódł się zamysł całościowego zbadania dalszych losów projektów, szczególnie ich implementacji”.

Realizując zamiar ustalenia „politycznego, historycznego, ekonomicznego, społeczno-kulturowego kontekstu dla komisyjnego usprawniania polskiej administracji” (s. 6) Autor zamieścił w różnych częściach pracy szereg uwag na ten temat, celnych lecz jednak dość ogólnych. Wydaje się, że gruntowne zmierzenie się z tą problematyką wykracza po za przyjęty zakres pracy. Konieczne było by w tym celu przeprowadzenie szerokiej kwerendy w materialne archiwalnym czy prasowym, choćby dla zbadania związków konkretnych podejmowanych działań usprawniających z aktualną sytuacją polityczną czy ich wykorzystania propagandowego.

Jako dotkliwy mankament zakończenia należy potraktować brak sformułowania postulatów co do dalszych badań, po za sugestią potrzeby opracowania syntezy dziejów kancelarii po II wojnie światowej (s. 321). Tymczasem, jak wykazano wyżej poczynione w recenzowanej pracy ustalenia czy nawet trudności napotkane w toku jej przygotowywania otwierają wiele interesujących perspektyw badawczych.

Aparat naukowy i redakcja tekstu

Opracowanie redakcyjne tekstu rozprawy oraz wyposażenie go w aparat naukowy należy ocenić jako właściwe. Swe wypowiedzi Autor formułuje jasno i precyzyjnie, nie stroniąc od użycia elementów stylu publicystycznego (np. w pierwszym akapicie wstępu),

co poprawia odbiór dzieła. Omyłki w tym obszarze są dość nieliczne. Przykładowo można wskazać niezbyt zręczne sformułowania o „utrwaleniu” materiałów Michała Bobrzyńskiego w kolekcji (s. 9), administracji „układanej na mozaice” (s. 59), użycie słowa „operować” w znaczeni działań (np. s. 63), czy niepotrzebne powtórzenie w tytule tabeli nr 24 (w spisie tabel tytuł jest poprawny). Przykładem skądinąd zrozumiałej inspiracji językiem źródeł wydaje się użycie określenia „poziom umaszynowienia” na s. 279. Niejasne jest padające na s. 299 sformułowanie o łączeniu formularzy. Rozwiązaniem kłopotliwym dla czytelnika robiącego notatki z lektury jest zastosowanie odrębnej numeracji przypisów dla każdego z rozdziałów.

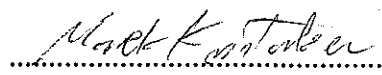
Konkluzja

Po zapoznaniu się z tekstem przedłożonej pracy, stwierdzam, że rozprawa doktorska mgr Marcina Smoczyńskiego zatytułowana *„Walczy o usprawnienie administracji! Komisje usprawnienia administracji publicznej i ich rola w racjonalizacji polskiej biurowości do roku 1956”* (Toruń 2020) spełniania warunki określone w art. 13 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. *o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789) w związku z art. 179 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2018 r., poz. 1669 ze zm.).

Oceniana dysertacja stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego poprzez pogłębienie i usystematyzowanie wiedzy na temat dokonań polskich komisji do spraw usprawniania administracji w zakresie biurowości, które to zagadnienie przedstawiane było dotąd w sposób ogólny lub fragmentaryczny. Tym samym praca wnosi istotny wkład w stan badań nad kancelariami i tłem ich przekształceń w postaci działań usprawniających administrację. Poczynione w pracy ustalenia będą miały duże znaczenie zarówno dla poznania obsługi kancelaryjnej i narastania spuścizny archiwalnej poszczególnych urzędów, jak i prób nakreślenia bardziej syntetycznych obrazów zjawisk związanych z zarządzaniem narastającą dokumentacją, a finalnie powstawaniem źródeł archiwalnych proveniencji administracyjnej.

Doktorant wykazał się umiejętnością samodzielnego prowadzenia pracy naukowej oraz znajomością teoretycznych podstaw badań nad dziejami kancelarii, ulokowanych w obrębie archiwistyki i dyplomatyki, a tym samym w dyscyplinie naukowej historia. Dodatkowa trudność, zasadniczo przez Autora pokonana polegała na konieczności zmierzenia się z elementami warsztatu administratywistycznego (a więc z zakresu innych dyscyplin naukowych), co wynikało ze specyfiki źródeł i charakteru podjętej problematyki. W związku z tym wnoszę o dopuszczenie mgra Marcina Smoczyńskiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

.....
dr hab. Marek Konstankiewicz

